

POM2STS+TN

Jaksosuunnitelma

Noora Lakaniemi & Sari Tikkanen

19.11.2015

Sisällysluettelo

1. Jakson teema ja aihepiiri.....	3
1.1 Integrointi.....	3
2. Tavoitteet.....	3
3. Opiskelukokonaisuuden eteneminen, ajankäyttö ja materiaalit	4
Ensimmäinen tunti.....	4
Toinen tunti.....	4
Kolmas tunti.....	4
Neljäs tunti.....	5
Viides tunti.....	5
Kuudes tunti.....	6
4. Eriyttäminen	6
5. Arviointi	7
Lähdeluettelo	9
Liite 1, Itsearviointilomake.....	10
Liite 2, Jaksosuunnitelma taulukko	11

1. Jakson teema ja aihepiiri

Käsityöjaksoamme toteutetaan neljännellä vuosiluokalla, syyslukukaudella ja sen valmiina tuotoksena on pyyheline sekä pyyhe koulukäyttöön. Idea käsityöprojektin aiheen taustalla tulee koulumaailmasta, sillä aloitamme työn ideoinnin biologian tunneille integroituna ja pohdimme yhdessä oppilaiden kanssa miten syksyn flunssa-aalloilta olisi mahdollista suojautua. Tämän keskustelun pohjalta muovautuu idea ja tarkoitus työlle, joka pääsee valmistumisen jälkeen luokkahuoneeseen käyttöön oppilaan omana käsipyhkeenä.

1.1 Integrointi

Käsityöjaksoamme voidaan integroida biologiaan, kuvaamataitoon, äidinkieleen ja hieman myös matematiikkaan. Jakson ensimmäisellä tunnilla käsitellään syksyyn liittyvää flunssa-aaltoa, joka on valloillaan koulussa. Tunnilla keskustellaan flunssan leviämisestä ja keinoista ehkäistä sitä. Keskustelun on tarkoitus olla oppilaslähtöistä, mutta kuitenkin osittain opettajajohtoista. Tunnin tavoitteena on motivoida oppilaita aiheeseen sekä kehittää oppilaiden ongelmaratkaisua, jotta ideointivaihe pääsee alkuun. Ideointivaiheessa oppilaille annetaan vapaat kädet, muistaen, että tavoitteena on ehkäistä flunssan leviämistä.

Käsityöprosessin seuraavaa vaihetta voidaan integroida kuvaamataitoon. Suunnitteluvaiheessa on tarkoituksena luoda opettajan antamien rajojen ja materiaalivalintojen puitteissa omasta työstä prototyyppi. Oppilailla on ollut kotona tehtävänä suunnitella omaa työtään, jotta kaikki saavat suunnitteluun tarvittavan ajan. Oppitunnilla oppilaat rakentavat tai askartelevat omasta suunnitelmastaan 3D-prototyypin. Suunnitteluvaiheessa oppilaat saavat toteuttaa prototyypin oman mielikuvituksen mukaan kuvaamataidon materiaaleja hyödyntäen. Prototyypin on tarkoitus olla yksi kuvaamataidon työ, jossa harjoitellaan kolmiulotteista rakentamista ja esineen avaruudellista hahmottamista.

Prototyyppiä rakentaessa kiinnitetään huomioita prototyypin ja todellisen esineen väliseen kokoon. Mittasuhteita mietittäessä hyödynnetään matematiikkaa, kuten esimerkiksi mittaamista, mittakaavassa suurentamista sekä kulmien tarkastelua. Kouluissa materiaalien resurssit ovat tarkat, joten oppilaiden tulee ottaa huomioon suunnitelmaa tehdessään materiaalien määrät. Koska pyyhelineet tulevat käyttöön luokkaa, täytyy oppilaiden miettiä myös telineen realistista kokoa ja sijoituspaikkaa.

Jatkuva arviointi tapahtuu dokumentoimalla omaa työskentelyä kuva-tekstipäiväkirjaan. Oppilaat saavat haluamallaan tavalla toteuttaa tämän hyödyntäen kuvia työvaiheista sekä omaa reflektointia tuntien kulusta ja työn eri vaiheiden edistymisestä. Päiväkirjan tekstiosuudet ovat yksi äidinkielen kirjoitustehtävistä, joten teksteihin panostaminen on tärkeää. Päiväkirjan pitäminen on tärkeä osa itsearviointia sekä se auttaa oman toiminnan reflektoinnissa.

2. Tavoitteet

Työn tavoitteena on ohjata oppilas hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja ymmärtämään sen vaiheita: ideointi, suunnittelu, tekeminen ja arviointi (T2). Tavoitteena on kannustaa oppilasta itsenäiseen työskentelyyn tutkivalla, kokeilevalla ja keksivällä otteella hyödyntäen monipuolisesti materiaaleja ja erilaisia tekniikoita. Työssä kannustetaan oppilaita parhaan mukaan yksilölliseen suunnitteluun ja toteuttamiseen koulun ja opettajan resurssien rajoissa (T1).

Dokumentointia ja oman työskentelyn arviointia painotetaan vahvasti, jotta oppilaat tekemään itsenäisiä ja sopivia valintoja omaan työskentelyynsä liittyen (T4). Oppilaat joutuvat pohtimaan millainen materiaali on parhaimmillaan juuri tämän tyyppisessä työssä ja millä tavalla on mahdollista esimerkiksi koristella puista pyyhelinettä.

Dokumentoinnissa käytetään hyödyksi teknologiaa, digikameran muodossa, jolla oppilaat saavat joka tunnin jälkeen ottaa kuvan oman työnsä edistymisestä (T6). Jokaisen tunnin jälkeen kirjoitetaan myös käsityöpäiväkirjaa työskentelyn sujumisesta ja työn valmistuttua nämä asiat yhdistetään yhdeksi kuva-teksti päiväkirjaksi. Monipuolinen ja laaja dokumentointi toimii myös arvioinnin välineenä (T6, T2, L5)

Yhtenä tärkeänä tavoitteena on myös opettaa oppilaat ottamaan vastuuta turvallisesta työskentelystä ja hyödyntämään omaa tietotaitoaan myös yhteisöllisesti muiden oppilaiden hyväksi (T5). Näin oppilas oppii arvostamaan ja arvottamaan niin omaa kuin toistenkin oppilaiden työskentelyä ja tuotosta. Arvioinnin tavoitteena on opetella antamaan yksilö- ja vertaisarviointia (T7).

Työn teeman ymmärtäminen ekologisesta ja kulutuskriittisestä näkökulmasta on myös tärkeää. Oppilaat pääsevät pohtimaan ja ymmärtävät miksi on järkevämpää käyttää käsien kuivaamiseen pyyhettä kuin kertakäyttö papereita tai sähköistä kuivuria (T8).

Kasvatuksellisessa mielessä työn tavoitteena on kartuttaa oppilaan itseluottamusta ja uskoa omaan käsillä tekemiseen ja antaa positiivisia minäpystyvyyden kokemuksia, jotka ohjaavat oppilaan kasvua ja minäkuvaa positiiviseen suuntaan (T5). (Opetushallitus, 2014)

3. Opiskelukokonaisuuden eteneminen, ajankäyttö ja materiaalit

Ensimmäinen tunti

Ensimmäisellä tunnilla aiheena on biologia. Tunnin tavoitteena on kerrata jo aiemmin opiskeltu aihe elimistön puolustautumisesta mikrobeja vastaan. Tunnilla aiheen kertaamista laajennetaan ongelmaratkaisuun ja keskusteluun, jonka tavoitteena on keksiä keinoja flunssan leviämisen ehkäisyyn. Keskusteluissa mietitään etenkin koulussa tapahtuvaa leviämistä ja millaisin toimin omassa luokassa voitaisiin minimoida influenssan leviämistä. Tavoitteena on, että oppilaat huomioivat ratkaisuissaan ja ideoissaan kestävä kehityksen. Esimerkiksi ruokailuun mentäessä ja käsiä pestessä voidaan yhdessä miettiä keinoja paperin kulutuksen vähentämiseen. Aiheen käsittelyn tavoitteena on motivoida oppilaita tulevaan aiheeseen sekä innostaa heitä keksimään ideoita, joiden pohjalta projektin toteuttaminen olisi mieluista. Opettajan ideana on, että jokaiselle oma pyyheline ja pyyhe luokkaan. Toteutustapa riippuu oppilaasta itsestään ja tunnin tavoitteena onkin keksiä ideoita omaan työhön. Ideointi tapahtuu luokassa pienissä ryhmissä, joissa mietitään toteuttamiskelpoisia ideoita. Oppilaille annetaan työn variointiin paljon erilaisia mahdollisuuksia, sillä he voivat tehdä halutessaan seinään kiinnitettävän tai esimerkiksi pöydällä seisovan telineen.

Tunnille ei tarvita muita välineitä kun biologian materiaalit sekä paperia ja kyniä suunnitteluun. Tunnista noin puolet ajasta käytetään biologian asian kertaamiseen, keskusteluun ja ongelmaratkaisuun, jonka jälkeen oppilaita ohjeistetaan muodostamaan pieniä suunnittelupajoja. Suunnittelupajoissa on tarkoitus keskustella ja ideoida sekä miettiä yhdessä ekologisia ratkaisuja. Jo tässä vaiheessa on tarkoituksena, että oppilaat saavat vertaispalautetta ideoistaan sekä jakavat keskenään omia mielipiteitään ja ideoitaan. Ensimmäisen tunnin jälkeen oppilaat saavat kotiläksyksi suunnittelutyön aloittamisen omien ideoiden pohjalta. Seuraavalla käsityöntunnilla on tarkoituksena tehdä omien ideoiden ja suunnitelmien pohjalta prototyyppi omasta työstä.

Toinen tunti

Toinen kerta aloitetaan kotona tehtyjen suunnitelmien viimeistelyllä. Kotona alkaneella suunnittelulla tähdätään siihen, että kaikki oppilaat saavat tarvitsemansa ajan suunnitteluun. Monesti ideoiden keksiminen on hankalaa, joten nyt oppilaat saavat miettiä rauhassa ratkaisuja ja omia ideoitaan. Ensimmäisen 45 minuutin aikana on tarkoituksena viimeistellä oma suunnitelma, jonka jälkeen suunnitelmat esitellään pienissä ryhmissä. Opettajat kiertävät suunnitelmien esittelyssä ja antavat kommentteja sekä kertovat ideoita työn toteutukseen jokaisen oppilaan suunnitelman kohdalla. Tunnilla on kaksi opettajaa eli tekstiilityönopettaja sekä puutyön opettaja, jotta työn molemmista osista saadaan näkökulma suunnitteluun.

Toisen 45 minuutin aikana on tarkoituksena viimeistellä omasta työstä pienoismalli eli prototyyppi. Pienoismallin askarteluun tai rakentamiseen tarvitaan kuvaamataidon välineitä sekä esimerkiksi erilaisia pahvipurkkeja tai laatikoita, joiden avulla on mahdollista tehdä kolmiulotteinen esine. Prototyypin avulla oppilaat miettivät omia ratkaisujaan ja mittasuhteita. Prototyypin rakentamisessa tavoitteena on avaruudellisen hahmottamisen kehittäminen sekä konkreettisen suunnitelman luominen. Oppilaat joutuvat pohtimaan työskentelytapoja ja vaihtoehtoja prototyyppiä tehdessään. Opettajan tehtävänä on tässä vaiheessa luoda rajat suunnitelmille ja materiaalivalinnoille..

Prototyyppiä rakentaessa työskennellään yksin tai pienryhmässä. Työskentelyssä on tärkeää, että oppilaat arvostavat toistensa suunnitelmia ja miettivät tarkasti omia työtapojaan sekä materiaalivalintojaan mahdollisuuksien rajoissa. Prototyyppiä rakentaessa oppilaat miettivät myös työjärjestystä eli mistä aloitettaisiin ja miten työn tekeminen etenisi vaihe vaiheelta. Kaikki oppilaat eivät välttämättä onnistu omatoimisessa suunnittelussa, jolloin vaiheiden suunnittelussa auttaa opettaja. Vaiheiden suunnittelu etukäteen tukee oppilaiden työskentelyä teknisen työn luokassa, jolloin he pystyvät itseohjautuvaan toimintaan työohjeiden perusteella. Työvaiheiden suunnittelu tukee myös oppilaiden kokonaiskuvan hahmottamista. Myös perusasiat kuten maalaaminen viimeisenä vaiheena on hyvä käydä tässä vaiheessa jo läpi.

Kolmas tunti

Kolmannella kerralla ryhdytään töihin teknisen työn luokassa. Materiaalit ovat jo ennalta mietitty, mutta nyt käydään vielä läpi jokaisen valinta ennen työhön ryhtymistä. Tärkeää ennen aloittamista on työturvallisuuden kertaaminen. Etenkin sahaamisessa ja poraamisessa työturvallisuudesta on pidettävä huolta, joten pienissä ryhmissä kerrataan nämä asiat.

Työturvallisuutta tukee sanallisen kertauksen lisäksi kirjalliset ohjeet. Perusasiat on hyvä käydä sanallisesti nopeasti läpi, mutta kirjalliset ohjeet jokaisella työskentelypaikalla varmistavat työturvallisuuden toteutumista. Kirjallisissa ohjeissa ohjeistetaan suojavälineiden käyttöön kuten porauspaikalla suojalasien käyttöön ja maalauspaikalla suojatakin käyttöön.

Työturvallisuuden lisäksi oppilaiden täytyy pysytellä suunnitelmassa, jotta vahinkoja työn suhteen ei pääse syntymään. Työt onnistuvat ja etenevät varmimmin suunnitelman mukaan. Suunnitelmaa ja prototyyppiä tehdessä on mietitty myös työvaiheet, jonka mukaan itsenäisenkin työskentely onnistuu. Itsenäistä työskentelyä tukee myös työohjeet, jotka löytyvät esimerkiksi sahauspaikalta, porauspaikalta sekä naulauspaikalta. Vaikka teknisessä työssä työskentely tapahtuukin yksin, on luokkatovereista paljon apua eri vaiheessa. Samassa vaiheessa olevat oppilaat voivat tehdä yhdessä tiettyjä työvaiheita, jotta he saavat tukea toisistaan. Yhdessä tekeminen tuo usein myös varmuutta ratkaisuihin ja työskentelyyn.

Työskentely tapahtuu teknisen työn tiloissa ja ensimmäisellä teknisen työn tunnilla tarvitaan oikeastaan vain sahoja ja hiontaan tarvittavia välineitä, kuten hiomapaperia. Tällä tunnilla arvioidaan oppilaiden asennoitumista työskentelyyn, omaan työhön sekä muiden töihin. Teknisen työn tiloissa on tärkeää, että oppilaita kannustetaan itseohjautuvaan toimintaan ja luoviin ratkaisuihin. Tietysti opettaja on aina käytettävissä, mutta tavoitteena on oppilaiden omatoimisuus. Oppilaita kannustetaan myös itse ottamaan selvää ja ratkaisemaan eteen tulevia ongelmia luovasti.

Kolmannella tunnilla jatketaan päiväkirjan tekoa. Teknisen työn luokassa oppilaat saavat käyttää kameraa kuvatessaan erilaisia työvaiheita ja työvälineitä, jotta he saavat materiaalia päiväkirjaansa.

Neljäs tunti

Oppilaiden työt ovat edellisten tuntien työskentelyn ansiosta jo hyvässä vauhdissa ja tällä tunnilla ne on tarkoitus saada valmiiksi. Tunti aloitetaan kertaamalla mihin kukakin on edellisen tunnin jälkeen jäänyt ja mietitään esim. pareittain mitä oppilaan kannattaa tehdä seuraavaksi. Pohdinnan jälkeen käydään opettajajohtoisesti yhdessä läpi työturvallisuuteen liittyviä asioita ja sellaisten laitteiden ja työkalujen käyttöohjeita, joita oppilaat tulevat ko. tunnilla tarvitsemaan. Erityisen tärkeä tämän tunnin alussa on käydä oppilaiden kanssa läpi maalaamiseen liittyvät työturvallisuus seikat ja säännöt, joita maalaushuoneessa noudatetaan. Tällaisia ohjeita ja sääntöjä ovat mm. ”Pidä huoli, että maalaushuoneen ilmasto on päällä”, ”Käytä maalaamiseen vain opettajan ohjeistamia maaleja”, ”Huolehdi siivouksesta ja välineiden pesemisestä maalaamisen jälkeen” ja ”Älä koskaan roiski maalia kohti muita ihmisiä tai esineitä”. Tunnin selkeästi tärkeimpänä ja uutena työtekniikkana on maalaaminen ja tällä tunnilla maalaamiseen käytetään turvallisuus syistä vesiliukoisia maaleja, kuten petsiä. Kun työturvallisuus ja muut säännöt on käyty yhdessä läpi saavat oppilaat jatkaa töidensä tekoa teknisentyötiloissa opettajan valvonnan alla.

Osa oppilaista on varmasti nopeampia kuin osa ja saa työnsä valmiiksi hyvin nopeasti. Tällaisille oppilaille voi ehdottaa oman työn yksityiskohtaista koristelua maalaamalla tai esimerkiksi tusseilla koristelemalla. Mikäli oppilaalle jää tästä huolimatta ylimääräistä aikaa on luokassa tarjolla plussatyöpurkki, josta valmis oppilas saa käydä nappaamassa itselleen plussatehtävän. Plussatehtäväpurkissa on erilaisia keskenjääneitä pieniä teknisentyön töitä ja oppilas saa viimeistellä nostamansa keskeneräisen työn haluamallaan tavalla. Oppilas saa käyttää viimeistelyssä hyödyksi opeteltuja työtapoja ja tunteilta tuttuja materiaaleja, tavoitteena se että oppilas soveltaa aiemmin oppimiaan taitoja ja mielikuvitus, suunnittelu ja päättelykykyään itsenäisesti, luovalla tavalla. Hitaampien oppilaiden kohdalla eriyttäminen tapahtuu juuri maalausosuudessa. Sellaiset oppilaat, joiden työskentely vie enemmän aikaa, voivat suorittaa maalausosuuden yksinkertaisesti maalaamalla työnsä vain kerran yhdellä värillä tai mikäli kaikki aika sujuu työn tekniseen työstämiseen voi maalausosuuden jättää kokonaan pois ja koristella työhön vain yksityiskohtia, esimerkiksi tusseilla.

Tunnin loppuun varataan aikaa oppilaan oman käsityöpäiväkirjan täyttöön ja kuvan ottoon. Näin oppilaan pitää koko prosessin ajan pohtia ja referoida omaa työskentelyään. Käsityöpäiväkirjan tavoitteena on myös tehostaa ja helpottaa oppilaan omaa ja opettajan arviointia.

Tunnin tavoitteena on kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen, päämäärätietoiseen ja fiksuun työskentelyyn alkuperäistä suunnitelmaa seuraten, mutta tarvittaessa soveltaen mikäli oppilas havaitsee parannuskohteita. Työskennellessään oppilaat kehittävät myös itsenäisen työskentelyntaitojaan sekä ongelmanratkaisukykyä.

Viides tunti

Täksi tunniksi siirrytään teknisentyöluokasta tekstiilityöluokkaan ja aloitetaan tekstiilityön osuutta kokonaisessa työssä, eli pyyhettä. Oppilaat ovat suunnitelleet oman pyyhkeensä jo ensimmäisillä tunneilla, joten tunnin alussa ei tarvitse käyttää aikaa

suunnitteluun vaan vain palautetaan mieleen millainen pyyhe on tarkoitus tehdä. Tämän jälkeen parityöskentelynä pohditaan millainen materiaali sopisi pyyhkeen materiaaliksi ja miksi. Käydään yhdessä opettajajohtoisesti läpi pyyhkekankaan matka villasta konkreettiseksi kankaaksi, jotta oppilaat ymmärtävät tuotteen elinkaaren ja sen ekologisen ja kestävän kehityksen merkityksen, sekä ymmärtää kuinka monta vaihetta ja kuinka paljon työtä valmis pyyhkekangas on jo vaatinut. Kangasvaihtoehtoina voisi olla esimerkiksi tavallinen pyyhkekangas tai vohvelikangasta. Tällä keinolla voidaan myös eriyttää opetusta, sillä jos esimerkiksi koneella ompelu on jollekin oppilaalle hankalaa on hänen helpompi tehdä pyyhkeen koristelut käsin vohvelikangasta kirjomalla kuin koneompelulla pyyhkekankaaseen.

Ennen itse työskentelyyn siirtymistä käydään läpi mitä työvaiheita ja –tekniikoita pyyhkeen tekeminen vaatii. Nämä tekniikat ja vaiheet käydään opettajan ohjeistuksella läpi, jotta työskentely on turvallista ja päämäärätietoista ja että oppilailla on mahdollisuus itsenäiseen työskentelyyn.

Työskentelyyn ryhdytään itsenäisesti ja jokainen oppilas etenee oman suunnitelmansa mukaan. Työskentelyn oletusvaiheina voidaan pitää muodon ja koon leikkaamista, reunojen kääntämistä, ripustuslenkin kiinnitystä sekä koristelua. Nämä vaiheet voidaan kirjoittaa vaikka taululle tai ilmaista kuvakortein, jotta oppilaiden on helppo työskennellä itsenäisesti ja ottaa itse selvää mitä tehdään minkäkin vaiheen jälkeen. Opettaja kuitenkin opastaa ja avustaa työskentelyn eri vaiheissa tarpeen mukaan.

Tunnin lopusta varataan jälleen aikaa käsityöpäiväkirjan täyttämiseksi ja kuvien ottamiselle.

Kuudes tunti

Viimeisellä tunnilla on tarkoitus saada tekstiilityöosuus valmiiksi, päästä esittelemään valmiita töitä muille oppilaille, sekä arvioida niin itseä kuin toisiakin oppilaita. Tunti aloitetaan jälleen kertaamalla mihin ollaan jääty viime kerralla ja käyden läpi mitä on vielä tehtävä tällä tunnilla. Oppilaiden on tarkoitus koristella pyyhe omilla nimikirjaimilla, jotta pyyhkeet ovat tunnistettavissa luokassa. Oppilaat saavat suunnitella omat nimikirjaimet haluamallaan tavalla ja kirjoa ne sitten ompelukoneella/käsin/tusseilla pyyhkeeseen. Pohdinta ja oman työskentelyn suunnittelu voidaan tehdä yhdessä ryhmässä koko luokan kanssa tai pienryhmissä oppilaiden kesken. Kun ajattelutaitoja ja ongelmanratkaisua kehittävä osuus on käyty läpi pääsevät oppilaat jatkamaan töiden tekoa.

Tälläkin tunnilla on oletettavaa, että osa oppilaista saa työnsä valmiiksi hyvissä ajoin jolloin heitä kannustetaan kiinnittämään erityistä huomiota pyyhkeen koristeluun, joka voidaan tässä tapauksessa tehdä hiukan vaativammaksi ja käyttää hyödyksi haastavampia tekniikoita, kuten koneompelun erilaisia pistoja. Mikäli oppilas saa koristelujen lisäämisestäkin huolimatta työnsä valmiiksi ennen muita saa hän tässäkin luokassa ottaa lisätyön plussatyöpurkista, jossa on tällä kertaa valittavana kesken jääneitä tekstiilityöntöitä, joita oppilaat saavat suunnitella ja tehdä valmiiksi. Hitaammin työskentelevien oppilaiden kanssa voidaan käyttää koristelussa avuksi kangastusseja ja vohvelikankaan käsin kirjomista, jotka vievät vähemmän aikaa kuin ompelukoneella kuvioiminen mikäli ompelukoneen käyttö on haastavaa.

Työn valmistuttua varataan taas hetki käsityöpäiväkirjan täyttämiseen ja kuvien ottamiseen. Kun työ on nyt saatu valmiiksi pyydetään oppilaita keskittymään lopputekstiin hiukan tarkemmin ja kirjaamaan ylös yhteenvedon koko käsityöprosessissa. Tämän jälkeen siirrytään valmiiden töiden esittelyyn, jossa oppilaat saavat pienryhmissä esitellä omia töitään toisilleen. Ohjeena on kertoa miksi päätyi juuri tällaiseen työhön, miten työ edustaa oppilasta itseään, onko oppilas työhönsä tyytyväinen, miten työskentely sujui ja olisiko itse työssä tai työskentelyssä jotain mitä oppilas haluaisi parantaa. Kun oppilas on kertonut ja arvioinut omaa työtään ja työskentelyään on muiden oppilaiden vuoro antaa oma arvionsa. Muut oppilaat kertovat hänelle ovatko he samaa mieltä tekijän äskeisistä ajatuksista sekä tietysti perustella mielipiteensä. Tämän lisäksi vertaiset saavat kommentoida mitä mieltä olivat oppilaan työskentely ja vuorovaikutustaidoista; esim. antoiko oppilas työrauhan ja auttoiko muita tarvittaessa.

Pienryhmä keskustelujen jälkeen oppilaat täyttävät vielä kirjallisen itsearviointi monisteen ja palauttavat sen opettajalle, joka lukee kaikkien oppilaiden arviot läpi ja palauttaa laput omilla kommentteillaan varustettuna seuraavalla kerralla.

4. Eriyttäminen

Käsityöjaksossamme pystyy eriyttämään lähes jokaisessa vaiheessa. Uskomme, että kaikki oppilaat pystyvät työskentelemään työn parissa ja tekemään omien taitojensa mukaisen pyyhkeen ja telineen. Eriyttämismahdollisuuksia on monia ja niitä ovat esimerkiksi materiaalin valinta, muodon yksinkertaisuus, työkalujen valinta, koristeluun panostaminen tai mahdollisesti koristelun karsiminen. Eriyttäminen ylös- ja alaspäin onnistuu siis lähes joka vaiheessa.

Ensimmäisessä vaiheessa opettaja muodostaa mahdollisesti ryhmät, joissa työskentely sujuu ja etenee. Ryhmät tulee olla toimivia, jotta jokaisen ideat otetaan huomioon, eikä kukaan oppilaista tunne syrjintää. Myös ideointiin opettaja voi antaa tukea, jolloin oppilaat pääsevät juonen päästä kiinni ja pystyvät kehittämään ideoita eteenpäin.

Toisessa vaiheessa opettaja voi antaa konkreettisia ideoita oppilaille, joilla on vaikeuksia keksiä työtä. Opettaja voi esimerkiksi näyttää esimerkkejä muiden tekemistä töistä, jotta oppilaat inspiroituisivat ja keksisivät idean omalle työlleen. Eriyttämistä on myös se, että opettaja antaa rajat materiaalivalinnoille sekä työtekniikoille. Oppilas ja opettaja käyvät yhdessä keskustelua, jotta oppilaan suunnitelman toteuttamiseen löydetäisiin paras mahdollinen materiaali. Opettajan tehtävänä on pitää oppilaiden työtehtävät ja tekniikoiden valinnat realistisina, jotta niiden toteuttaminen kyseisten oppilaiden kohdalla on mahdollista. Esimerkiksi kaikille oppilaille ei välttämättä ole mahdollista sahata vaikeaa kuviota tai muotoa telineeseen.

Kolmannella kerralla aloitetaan tekemään teknisen työn luokassa omaa projektia. Opettaja eriyttää työskentelyä tekemällä oppilaille kuvalliset ohjeet eri työvaiheista. Esimerkiksi sahauspisteellä on kuvalliset työohjeet, jotta työskentely sujuisi hyvin. Nopeat ja taitotasoltaan korkeammalla olevat oppilaat pystyvät auttamaan muita oppilaita tarvittaessa. Heikommat oppilaat voivat muodostaa työpareja, jolloin itsevarmuus kohoaa yhdessä työskentelyssä. Näin oppilaat saavat tukea jokaiseen työvaiheeseen ja pääsevät yhdessä pohtimaan seuraavaa askelta ja ratkaisua. Jos oppilaalla on vaikeuksia pysyä riittävässä ajassa, voidaan hänelle tarjota mahdollisuutta tulla työskentelemään koulun jälkeen tai hän voisi esimerkiksi saada opettajalta luvan käyttää yhdessä opettajan kanssa sähköistä hiomakonetta. Olisi myös erittäin tärkeää, että oppilaat erityisen tai tehostetun tuen oppilaat saisivat esimerkiksi kouluavustajalta tai erityisopettajalta tukea myös käsitöissä.

Neljännellä kerralla oppilaat ovat saaneet omia töitään siihen asti, että maalaaminen on ajankohtaista. Nopeat oppilaat voivat suunnitella kuvion, jonka he haluavat maalata työhönsä. Kuvion maalaaminen ja koristeluiden tekeminen edellyttää oppilaalta reipasta työtahtia. Hitaammat oppilaat saavat apua luokassa toimivilta ”apuopettajilta” eli nopeammin edenneiltä oppilailta tai koulunkäynnin ohjaajilta. Pensselillä maalaaminen saattaa tuottaa joillekin oppilaille vaikeuksia, jolloin voidaan miettiä vaihtoehtona spray- maalien käyttämistä. Nopeammin edenneille on luokassa myös plussatyöpurkki, jossa on erilaisia pieniä töitä. Plussatyöpurkissa on myös ohjeet työhön, jotta oppilas pystyy tekemään työn itsenäisesti hyödyntäen aiemmin oppimiaan asioita.

Viidennellä kerralla siirrytään tekstiilitöihin, jossa opettaja ohjeistaa materiaalien valinnassa. Opettaja kannustaa oppilaita valitsemaan omalle taitotasolleen sopivan materiaalin ja työtavan. Etenkin koristeluvaiheessa eriyttäminen on helppoa. Ylöspäin eriyttäessä oppilaat voivat toteuttaa monimutkaisempaa kirjontaa tai mahdollisesti tehdä toisen pienemmän pyyhkeen. Hitaammat työskentelijät voivat halutessaan koristella pyyhkeensä vedenkestävillä kangastusseilla tai tehdä kirjontaa käsin. Harjaantuneet ompelukoneen käyttäjät voivat kirjoa ompelukoneella erilaisia kuvioita. Nopeasti työskenteleville on luokassa plussatyöpurkki, josta voi napata uuden ja pienen välityön. Tärkeintä eriyttämisessä on, että opettajan varaa aikaa tarpeeksi niin yhteiselle kuin yksilölliselle ohjaukselle ja tuelle (Opetushallitus, 2014, s. 272)

5. Arviointi

Kokonaisen käsityöprosessin viimeinen osuus eli arviointi tapahtuu jatkuvasti koko käsityöprosessin ajan. Arvioinnin tukena me hyödynnämme työn dokumentointia tietotekniikan avulla. Dokumentointi tehdään joka tunnin lopussa jokaisen omaan käsityöpäiväkirjaan, johon tallennetaan tietoa työn etenemisestä. Dokumentointi on oppilaille kotiläksy joka kerralta, sillä siihen kirjoitetaan päiväkirjamuotoisesti myös tekstiä. Dokumentoinnin tarkoituksena on luoda jatkumo oppilaan työskentelylle sekä syventää hänen omaa osaamista ja ajattelua. Dokumentoinnin avulla oppilaat arvioivat omaa työskentelyään ja edistymistään jatkuvasti. Tarvittaessa ja loppuarviointia tehdessä sekä oppilas että opettaja voi palata muistelemaan työn kulkua päiväkirjaan. ”Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä” (Opetushallitus, 2014, s. 270)

Tässä työssämme arviointi tehdään itsearviointina, vertaisarviointina sekä opettajan arviointina. Itsearviointia tapahtuu jatkuvasti dokumentoinnin kautta ja lopussa oppilas täyttää itsearviointilomakkeen, jossa hän arvioi ideointivaihetta, työskentelyään sekä valmista lopputulosta. Jokaisen päiväkirjan merkinnän yhteydessä opiskelija tekee itsereflektointia eli pohtii omaa oppimistaan sekä edistymistään. Lopussa tapahtuvan itsearviointin tavoitteena on tiivistää kaikki kurssin aikana tehdyt arvioinnit yhteen. Vertaisarviointia tapahtuu heti suunnitteluvaiheessa, jossa omat ideat esitellään ryhmän muille jäsenille. Vertaisarvioinnissa tavoitteena on kuulla muiden mielipiteitä sekä palautetta omasta työstä. Usein oppilaat saavat toisiltaan myös hyviä ideoita omaan työhönsä. Työn lopussa vertaisarvioinnilla arvioidaan myös lopputulosta ja työskentelyä.

Koko käsityöprosessin aikana opettaja arvioi jokaista eri vaihetta. On tärkeää, että arvioiminen ei ole vain lopussa vaan koko projektin ajan. Numeerisen arvion lisäksi tulee saada suullinen palaute, koska numero ei kerro oppilaalle kaikkea.

Lähdeluettelo

Opetushallitus. (2014). *Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Noudettu osoitteesta http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Liite 1, Itsearviointilomake

ITSEARVIOINTILOMAKE, käsityö Nimi: _____ Luokka: _____ Päivämäärä: _____ Työ jonka tein: _____	
Arvioin omaa työskentelyäni seuraavasti: Valitse sopivin vaihtoehto 1=täysin eri mieltä, 2=vähän eri mieltä, 3=ei eri eikä samaa mieltä, 4=vähän samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä	
IDEOINTI JA SUUNNITTELU Käytin omaa mielikuvitustani ideoinnin ja suunnittelun tukena 1 2 3 4 5 Käytin suunnittelussani valmiita ideoita/malleja 1 2 3 4 5 Tein suunnitelmani ohjeiden mukaan 1 2 3 4 5 Pysyin suunnitelmassa työskentelyn loppuun asti 1 2 3 4 5 Suunnitelmasta oli hyötyä minulle työskentelyn aikana 1 2 3 4 5	TYÖSKENTELY Noudatin opettajan ohjeita ja käsityöluokan sääntöjä 1 2 3 4 5 Annoin kavereille työrauhan 1 2 3 4 5 Autoin ja neuvoin jos joku tarvitsi apua 1 2 3 4 5 Työskentelin itsenäisesti ja oma-aloitteisesti 1 2 3 4 5 Käytin hyödyksi aiemmin opetettuja asioita 1 2 3 4 5 Osasin käyttää työssä tarvittavia koneita ja työvälineitä 1 2 3 4 5 Opin työskentelyn aikana jotain uutta 1 2 3 4 5 MITÄ: _____ _____ _____ _____
LOPPUTULOKSEN POHDINTA Sain työni valmiiksi 1 2 3 4 5 Olen tyytyväinen työhöni 1 2 3 4 5 Työni vastaa suunnitelmaani 1 2 3 4 5 Työni on käyttökelpoinen ja laadukas 1 2 3 4 5	MIKÄ TUNTUI HELPOIMMALTA? _____ _____ _____ MISSÄ TARVITSET VIELÄ HARJOITUSTA? _____ _____ _____ TERVEISIÄ OPETTAJALLE _____ _____ _____
OMA ARVOSANA TYÖLLE:	OPETTAJAN KOMMENTIT:

Liite 2, Jaksosuunnitelma taulukko

JAKSOSUUNNITELMA

Opettajat: Noora Lakaniemi & Sari Tikkanen

Aine: Käsityö

Luokka-aste: 4

Jaksosuunnitelman kokonaistavoitteet: Oppilas... <ul style="list-style-type: none"> - Oppii ymmärtämään kokonaisen käsityöprosessin käsitettä ja hyödyntämään sitä omassa työskentelyssä. - Oppii kiinnittämään huomiota tuotteiden esteettisiin ominaisuuksiin, väreihin ja muotoihin muotoillessaan uusia innovatiivisia tuotteita. - Oppii käsillä tekemisen taitoa ja saa mahdollisuuksia kokea iloa itse tekemisestä ja suunnittelusta. - Oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä. - Oppii työskentelemään ja ratkaisemaan ongelmia itsenäisesti ja yhteistyössä toisten kanssa. - Oppii ymmärtämään eettisen ajattelun ja kestäväkehityksen tavoitteita ja periaatteita. ☐ Opettaja voi halutessaan rajata aiheen tarkasti, mutta aihekokonaisuuden mukaisesti pyritään tukemaan oppilaan luovaa toimintaa.								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Pvm klo	Tunnin aihe(et)	Tavoitteet	Työtavat	Oppimateriaalit - ja välineet	Eriyttäminen	Arviointi	Integrointi	Huom.
1. kerta (45min)	Biologian tunti, aiheena terveys, hygienia ja influenssat. Koulussa on flunssauskäsineitä ja oppilaiden kanssa mietitään miten flunssalta voisi suojautua.	- Motivointi ja aiheeseen orientoituminen - Oppilaiden ongelmanratkaisutaitojen harjoittaminen - Suunnitteluprosessin käynnistäminen - Kestävän kehityksen ja ekologisuuden ymmärtäminen	Keskustelu pienryhmissä ja yleisesti luokassa. - Oppilaiden ryhmäytyminen, vapaamuotoinen suunnittelutyö.	Biologian opetusvälineet, verkkomateriaalit, Tavalliset suunnitteluvälineet: paperit, kynät jne.	Opettaja muodostaa toimivat ryhmät.	- Oppilaat esittelevät ryhmälleen omia ideoitaan ja muut oppilaat saavat kommentoida ideoita. - Innovatiivinen ja mielikuvitusellinen suunnittelu, omat ideat	Biologia: terveys ja hygienia	Kotiläksynä jatkaa pohdintaa ja suunnitella alustava työsuunnitelma seuraavan viikon käsityötuntia varten. Millainen pyyhe? Miten pyyhettä säilytetään?
2. kerta (90min)	Pyyhe + teline 1. tunti: Viimeistellään kotona tehtyjä suunnitelmia huolella ja esitetään ne muille oppilaille. 2. tunti: Toteutetaan suunnitelman pohjalta prototyyppi omasta ideasta.	- Visuaalisen ja avaruudellisen hahmottamisen harjoittaminen - Miten valittu suunnitelman teknisentyön osa on toteutetaan käytettävissä olevilla materiaaleilla	Ryhmätyöskentely, Yksilötyöskentely	Tavalliset suunnitteluvälineet, Prototyyppiin askarteluvälineitä (pahvi, kartonki...) sekä piirustusvälineitä.	Opettaja asettaa rajat materiaali- valinnoille ja työtavoille. Opettajalla ideoita ja apua niille oppilaille, joiden oma suunnittelu takkuu.	- Oppilas osaa antaa arvon muiden suunnitelmille vuorovaikutustaidot	Äidinkieli: käsityöpäivä -kirja Integroidaan laaja-alaisiin oppimisen tavoitteisiin, kuten esimerkiksi kestävä tulevaisuuden rakentaminen ja materiaalien elinkaaren ymmärtämiseen.	
3. kerta (90min)	Pyyhe + teline	- Suunnitelmassa pysyminen - Turvallisten työskentelytapojen opettelu	Yksilötyöskentely teknisentyön tilassa	Teknisen työn välineet ja materiaalit opettajan asettamissa rajoissa.	Opettaja ohjeistaa oppilaille missä kohteissa tiettyä materiaalia voi käyttää. Taitavat oppilaat apuopena.	- Arvioidaan oppilaiden asennoitumista omaan ja toisten oppilaiden työskentelyyn. - Arvioidaan edistymistä ja työskentelyn sujuvuutta.	Äidinkieli: käsityöpäivä -kirja	"Rohkaistaan luovaan suunnitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn sekä ohjataan arvostamaan työn ja materiaalin laatua."
4. kerta (90min)	Pyyhe + teline - Työn tekeminen	- Itsenäisten työskentelytaitojen harjoittelu	Yksilötyöskentely teknisentyön	Teknisen työn välineet ja	Opettaja ohjaa ja auttaa		Äidinkieli: käsityöpäivä -kirja	

	jatkuu teknisentyön luokassa	- Suunnitelmassa pysyminen - Kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, luolehtimaan arvallisesta työskentelystä sekä palitsemaan ja käyttämään työhön oppivaa välineistöä.”	tilassa	materiaalit opettajan asettamissa rajoissa.	ongelmatilanteissa. Nopeille plussatyöpurkki, jossa lisätehtäviä.			
5. kerta (90min)	Pyyhe + teline	- Miten valittu suunnitelman teknisentyön osa on toteutetaan käytettävissä olevilla materiaaleilla - Suunnitelmassa pysyminen - Oppilas tunnistaa erilaisia materiaaleja ja osaa käyttää niitä tarkoituksen mukaisesti.	Yksilötyöskentely tekstiilityönluokassa	Tekstiilityön tilojen välineet ja materiaalit opettajan asettamissa rajoissa.	Opettaja ohjeistaa oppilaille mitä materiaaleja kannattaa käyttää.	- Arvioidaan oppilaiden asennoitumista omaan ja toisten oppilaiden työskentelyyn. - Arvioidaan edistymistä ja työskentelyn sujuvuutta.	Integroidaan laaja-alaisiin oppimisen tavoitteisiin, kuten esimerkiksi kestävän tulevaisuuden rakentaminen ja materiaalien elinkaaren ymmärtämiseen. Äidinkieli: käsityöpäivä -kirja	
6. kerta (90min)	Pyyhe + teline 1. tunti: Jatketaan pyyhkeen tekemistä. Tavoitteena on saada pyyhe valmiiksi 45minuutin aikana. 2. Tunti: Töiden esittely, yhteinen arviointi ja itsearviointi.		Yksilötyöskentely ja yhteinen ryhmäkoonti. Jokaisen oppilaan tulee täyttää kirjallinen itsearviointilomake.	Ensimmäisellä tunnilla on tekstiilityön tilojen välineet ja materiaalit. Itsearviointilomake	Nopeille plussatyöpurkki, jossa lisätehtäviä.	- Arvioinnin kohteena on kokonainen käsityöprosessi, jonka osia ovat ideointi suunnittelu, työn toteuttaminen, tuotos ja arviointi. - Arvioidaan oppilaiden asennoitumista omaan ja toisten oppilaiden työskentelyyn ja tuotoksiin.	Äidinkieli (oppilaan kirjallinen itsearviointi)	

Oppilas oppii arvostamaan työn ja materiaalin laatua. Oppilas oppii suhtautumaan arvioiden ja kriittisesti sekä omiin valintoihinsa että tarjolla oleviin virikkeisiin, tuotteisiin ja palveluihin. Ihmisen vastuuta ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta tuodaan esille materiaaleja valittaessa sekä tuotteiden elinkaarta tarkasteltaessa. Opetus toteutetaan oppilaan kehitysvaihetta vastaavin aihepiirein kokeillen, tutkien ja keksien. Opetuksessa edetään kohti kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Käsityön opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta suunnitelmalliseen, pitkäjänteiseen ja itsenäiseen työntekoon. Sen tehtävänä on myös kehittää luovuutta ja antaa mahdollisuuksia ilmiöiden esteettiseen tarkasteluun.